

Dàn ý Bình giảng bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh

Hướng dẫn xây dựng dàn ý chi tiết đề văn Phân tích, bình giảng bài thơ Sóng của nữ sĩ Xuân Quỳnh - Văn mẫu lớp 12

Dàn ý tham khảo

I. Mở bài

- Xuân Quỳnh là nhà thơ của hạnh phúc đời thường, thơ chị là tiếng lòng của một tâm hồn luôn khao khát tình yêu, tiếng thơ vừa hồn nhiên vừa nồng nàn, mãnh liệt.

- Bài thơ được in trong tập Hoa dọc chiến hào, là một trong những bông hoa rực rỡ nhất trong đời thơ Xuân Quỳnh. Bài thơ là tâm trạng mãnh liệt của người phụ nữ trong tình yêu.

II. Thân bài

- Hai hình tượng sóng đôi trong tác phẩm là hình tượng “sóng” và “em”, có khi tách riêng, nhưng lúc lại hòa làm một đã thể hiện thế giới tâm hồn phong phú, phức tạp của người phụ nữ trong tình yêu.

- Khổ 1:

+ Con sóng của đại dương hiện lên với nhiều đối cực khác nhau *dữ dội – dịu êm, ồn ào – lặng lẽ*, đó cũng là hình ảnh trái tim chứa đựng nhiều cảm xúc phong phú phức tạp của người phụ nữ.

+ Hai câu sau là sự bứt phá của sóng thoát khỏi không gian sông nhỏ hẹp, “không hiểu mình” để tìm đến biển cả rộng lớn, người phụ nữ cũng luôn khát khao những giá trị tuyệt đích trong tình yêu, luôn muốn khám phá chính mình.

- Khổ 2:

+ Thời gian có đổi thay, những bản tính của sóng “ngày xưa”, “ngày sau” vẫn như vậy: luôn dạt dào, khao khát tìm kiếm không gian rộng lớn vẫy vùng, luôn hướng đến bờ.

+ Cũng như trong, trái tim của người con gái luôn rạo rức, “bồi hồi” khát khao được yêu thương, khát khao đến bến bờ nơi anh.

- Khổ 3:

+ Trái tim tình yêu của người con gái đã hòa nhịp chung với nhịp vỗ của “muôn trùng sóng bể”.

Dàn ý Bình giảng bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh

+ Người con gái trong tình yêu luôn khát khao nhận thức về mình, người mình yêu và về tình yêu. Nỗi khắc khoải “Từ nơi ..lên” là khát khao tìm nguồn cội tình yêu.

- Khổ 4:

+ Đến đây chính là lời giải đáp cho những băn khoăn ở khổ trước.

+ Vì trái tim người con gái đã hòa nhịp cùng sóng, nên để tìm nguồn cội tình yêu người con gái muốn lí giải nguồn cội của sóng trước, nhưng tất cả đều bí ẩn, để rồi ngại ngùng thốt lên “Em cũng không biết nữa”.

- Khổ 5:

+ Nỗi nhớ bờ của sóng triền miên, bao trùm khắp không gian “dưới lòng sâu” – “trên mặt nước”, thời gian “ngày” – “đêm”, dạt dào đến “không ngủ được”. Đó cũng là nỗi nhớ của người phụ nữ khi yêu.

+ Nỗi nhớ “anh” của “em” còn ăn sâu vào cả tiềm thức, luôn thường trực trong mọi suy mọi lúc, mọi nơi ngay cả trong giấc mơ: “*cả trong mơ còn thức*”.

- Khổ 6:

+ Nghệ thuật tương phản “xuôi – ngược”, điệp ngữ “dẫu”, “vẫn”, “về” gợi hành trình của sóng ngoài biển lớn cũng như hành trình tình yêu của người phụ nữ giữa cuộc đời.

+ Lời thề thủy chung của người phụ nữ, niềm tin chờ đợi trong tình yêu, dù ở đâu cũng “*hướng về anh một phương*”, nghĩ về người mình yêu bằng cả trái tim.

- Khổ 7: khẳng định quy luật vĩnh cửu của thiên nhiên “*con nào chẳng tới bờ ... Dù... cách trở*”, cũng giống như “em”, dù khó khăn, thử thách vẫn luôn hướng đến “anh”.

- Khổ 8:

+ “*Cuộc đời tuy dài thế / Năm tháng vẫn đi qua*”: cảm giác cô đơn nhỏ bé trước cuộc đời, nỗi lo âu về sự hữu hạn của tình yêu trước thời gian vô tận.

+ “*Như biển kia ... bay về xa*”: cảm giác bất an trước cái dễ đổi thay của lòng người giữa “muôn vời cách trở”. Nhưng đây còn là vượt lên sự lo âu phấp phỏng đặt niềm tin mãnh liệt vào sức mạnh của tình yêu như mây có thể vượt qua biển rộng.

- Khổ 9:

+ “*Làm sao*” gợi sự băn khoăn, khắc khoải, ước ao được hóa thành “*trăm con sóng nhỏ*” để muôn đời vỗ mãi vào bờ.

Dàn ý Bình giảng bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh

+ Đó là khát khao của người phụ được sống “biển lớn trong tình yêu ” bằng tình yêu và cùng tình yêu, khát khao hòa nhập tình yêu riêng tư trong tình yêu chung rộng lớn.

III. Kết bài

- Nêu cảm nhận về bài thơ *Sóng*

- Khái quát giá trị nghệ thuật: xây dựng thành công hình tượng “sóng” ngôn từ, hình ảnh trong sáng bình dị, ...

- *Sóng* là bài thơ in đậm dấu ấn tâm hồn người phụ nữ vừa đời thường, chất chiu nhưng khát khao những gì tuyệt đích trong tình yêu.

Bài văn mẫu chọn lọc bình giảng bài Sóng hay nhất

Đối với Xuân Quỳnh tình yêu là lẽ sống, là chân lí trong cuộc đời. Thơ tình của bà giản dị, chân thành mà cũng vô cùng sâu sắc. *Sóng* là một trong những bài thơ tiêu biểu nhất của bà. Người đọc không chỉ ấn tượng bởi ngôn từ dung dị, giàu cảm xúc mà còn xúc động bởi một trái tim yêu chân thành, đắm thắm và nguyện ước cống hiến đẹp đẽ, cao cả trong tình yêu.

Bài thơ “*Sóng*” trước hết đặc sắc ở cách tác giả xây dựng cặp hình tượng *sóng – em* vô cùng độc đáo, giữa sóng và em có những điểm tương đồng, giao thoa với nhau. Dùng sóng để nói về tình yêu, Xuân Quỳnh không phải là người đầu tiên, ta có thể kể đến Xuân Diệu với vần thơ yêu đương nồng cháy:

“Anh xin làm sóng biếc

Hôn mãi cát vàng em

Hôn thật khẽ thật êm

Hôn êm đềm mãi mãi

Đã hôn rồi hôn lại

Cho đến mãi muôn đời

Anh mới thôi dào dạt”.

Nhưng Xuân Quỳnh, bằng tài năng và phong cách riêng đã khiến cho hình tượng này mang những điểm khác biệt. Nếu thông thường sóng thường gắn liền với người con trai, thì trong thơ Xuân Quỳnh, sóng lại gắn với người con gái, nó cho thấy vẻ đẹp táo bạo, mạnh mẽ, hiện đại ở người phụ nữ.

Dàn ý Bình giảng bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh

Mở đầu bài thơ, là những nhận thức, khám phá của em về chính bản thân:

“Dữ dội và dịu êm

Ồn ào và lặng lẽ

Sóng không hiểu nổi mình

Sóng tìm ra tận bể”.

Hai câu thơ đầu tác giả khai thác triệt để hiệu quả nghệ thuật đối, giữa cái ồn ào, mạnh mẽ với cái dịu êm, lặng lẽ, giúp người đọc có thể hình dung thuộc tính tự nhiên của con sóng. Nhưng quan trọng hơn đó chính là ẩn dụ về tâm hồn của một người con gái đang yêu, thế giới tình yêu vô cùng phức tạp, bí ẩn với nhiều cung bậc tình cảm, cảm xúc khác nhau. Từ việc nhận thức về bản thân mình, và tình yêu là vô cùng phức tạp, đã khiến em có một khát vọng muốn truy nguyên, tìm hiểu tình yêu. Có thể thấy khát vọng của nhân vật trữ tình là vô cùng lớn lao, mạnh mẽ bởi dám rời bỏ cái quen thuộc, để tìm cái rộng lớn mênh mông, đầy bất trắc. Khát vọng lớn lao ấy xuất phát từ nhu cầu cắt nghĩa, lí giải thế giới đa chiều, phức tạp trong tình yêu.

Đứng trước không gian biên cả rộng lớn, nhân vật trữ tình đi từ tình yêu bé nhỏ của mình để chiêm nghiệm tình yêu muôn đời. Tiếp tục là sự tương đồng giữa sóng và tình yêu:

“Ôi con sóng ngày xưa

Và ngày sau vẫn thế

Nỗi khát vọng tình yêu

Bồi hồi trong ngực trẻ”.

Nếu như con sóng dù của ngày xưa, hay ngày sau, quá khứ hay hiện tại thì vẫn luôn ào ạt vỗ vào bờ thì tình yêu cũng vậy, các thế hệ sẽ nối tiếp yêu nhau bằng một tình yêu nồng nàn, tha thiết.

Nhân vật trữ tình tiếp tục cắt nghĩa, lí giải về nguồn gốc của sóng và gió, đồng thời cũng là cắt nghĩa lí, giải về tình yêu:

Trước muôn trùng sóng bể

...

Khi nào ta yêu nhau

Dàn ý Bình giảng bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh

Trong hai khổ thơ tác giả đưa ra ba câu hỏi tu từ: Từ nơi nào sóng lên? Gió bắt đầu từ đâu? Và Khi nào ta yêu nhau? Những từ để hỏi: khi nào, nơi nào,... tạo nên giọng thơ suy tư, lí trí những lại bất lực khi tìm hiểu nguồn gốc của tình yêu, nhân vật trữ tình phải thú nhận một cách thành thực, đáng yêu về việc không thể đưa ra câu trả lời cho câu hỏi “Khi nào ta yêu nhau”. Điều này, chính ông hoàng thơ tình Xuân Diệu cũng đã từng thú nhận: “Làm sao cắt nghĩa nổi tình yêu”. Khổ thơ đã nói lên được quy luật tâm lí chung của tất cả những người đang yêu đó là luôn hào hứng tìm cách cắt nghĩa tình yêu của mình. Song cuối cùng đều phải thừa nhận tình yêu là thứ chỉ có thể tận hưởng chứ không thể lí giải.

Bằng sự sóng đôi, hòa quyện giữa hai hình tượng sóng – em, nhân vật trữ tình đã cắt nghĩa, lí giải về chính mình và về tình yêu. Qua sự cắt nghĩa ấy cho ta thấy hình ảnh một cô gái mang trong mình tình yêu sôi nổi, khát vọng to lớn, mãnh liệt nhưng vẫn hết sức đầm ấm, dịu dàng.

Sang đến khổ thơ thứ năm và thứ sáu Xuân Quỳnh tập trung làm rõ những cung bậc cảm xúc quan trọng nhất và cũng mãnh liệt nhất trong tình yêu đó chính là nỗi nhớ. Để thể hiện nỗi nhớ trong tình yêu, Xuân Quỳnh cũng mượn quy luật chung của sóng, sóng ở đây đã nhân hóa thành một cô gái có tình yêu mãnh liệt với bờ. Nỗi nhớ của sóng được trải dài ra cả hai trục không gian và thời gian. Trên trục không gian, con sóng trên mặt nước dào dạt, ồn ào, dưới lòng sâu lại đau đáu, khắc khoải. Trên trục thời gian nỗi nhớ trải dài cả ngày và đêm. Nỗi nhớ của sóng đã diễn tả đầy đủ tình yêu nồng nàn, cháy bỏng của người con gái đang yêu. Và dường như nỗi nhớ ấy vẫn là chưa đủ, để tác giả nhấn mạnh thêm:

“Lòng em nhớ đến anh

Cả trong mơ còn thức”.

Nỗi nhớ của em vừa có sự tương đồng, vượt lên trên nỗi nhớ của sóng. Nỗi nhớ của sóng mãnh liệt những vẫn có giới hạn, còn nỗi nhớ của em vượt qua mọi giới hạn của lí trí, xâm chiếm cả tâm hồn em, cả vùng vô thức đó là trong những giấc mơ.

Vượt qua sự ngượng ngùng, nhân vật trữ tình đã tự phơi trải nỗi nhớ mãnh liệt, ồn ào, để rồi sau đó lắng xuống trở về đúng với bản chất, cốt cách của người phụ nữ Việt Nam truyền thống:

“Dẫu xuôi về phương Bắc

Dẫu ngược về phương Nam

Nơi nào em cũng nghĩ

Hướng về anh một phương”.

Dàn ý Bình giảng bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh

Xuân Quỳnh đã hoán đổi vị trí: xuôi về Bắc, ngược về Nam, để khẳng định, dù có biến động gì thì tình yêu và nỗi nhớ dành cho người mình yêu vẫn là vĩnh cửu.

Ba khổ thơ cuối cùng là niềm tin, khát vọng tình yêu cao cả, mãnh liệt. Với đặc trưng phong cách của mình, tình yêu trong thơ Xuân Quỳnh gắn với sự lo âu, khắc khoải, khổ thơ thứ tám chính là minh chứng cho phong cách thơ của bà, giọng thơ trùng xuống:

“Cuộc đời tuy dài thế

Năm tháng vẫn đi qua

Như biển kia dẫu rộng

Mây vẫn bay về xa”.

Nhà thơ khắc khoải, lo âu về cái hữu hạn, mong manh của kiếp người, tình yêu trước cái bao la của vũ trụ. Lo âu, khắc khoải song Xuân Quỳnh không hề bi quan, bà ý thức được sự ngắn ngủi của đời người, nên nâng niu, trân trọng từng khoảnh khắc của hiện tại để vĩnh cửu hóa nó, để được sống mãi trong tình yêu. Bởi vậy bà khao khát hóa thân thành những con sóng nhỏ, để trường tồn với tình yêu ngàn năm. Đọc chiều dài bài thơ, sóng là phương tiện để em thể hiện tình yêu, nỗi nhớ, để khổ thơ cuối sóng còn trở thành phương tiện để em bất tử hóa tình yêu.

Với hình tượng nghệ thuật sóng đôi *sóng – em* đặc sắc, ngôn từ giản dị mà dạt dào cảm xúc, Xuân Quỳnh đã cho người đọc cảm nhận sâu sắc nhất về tình yêu, những cung bậc cảm xúc trong tình yêu đôi lứa. Tình yêu, đề tài muôn thuở của thi ca, nhưng với một cách riêng, một trái tim yêu chân thành, táo bạo mà cũng hết sức tha thiết, dịu dàng, Xuân Quỳnh đã nói lên tiếng lòng của biết bao cô gái khi yêu.